

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 13Svp/20/2022
Identifikačné číslo spisu: 9622200297
Dátum vydania rozhodnutia: 7. februára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benczová
Funkcia: predsedníčka senátu, sudkyňa spravodajkyňa
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9622200297.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: V. B., K.. X.X.XXXX, O. I. XX, XXX XX I., zastúpený advokátskou kanceláriou ATTORNEYS GROUP s.r.o., Kláry Jarunkovej 2, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 863 998, zast. konateľom JUDr. Ing. Miroslavom Ďurajom, advokátom, proti žalovaným:

1. Marek Gajdoš, nezávislý kandidát, číslo volebného obvodu: 1, poradové číslo: 1, počet platných hlasov 245,
  2. Ondrej Harvan, nezávislý kandidát, číslo volebného obvodu: 1, poradové číslo: 2, počet platných hlasov 219,
  3. Mgr. Marian Černák, nezávislý kandidát, číslo volebného obvodu: 1, poradové číslo: 3, počet platných hlasov 216,
  4. Július Koňa, nezávislý kandidát, číslo volebného obvodu: 1, poradové číslo: 4, počet platných hlasov 211,
  5. Tomáš Gábriš, nezávislý kandidát, číslo volebného obvodu: 1, poradové číslo: 5, počet platných hlasov 210,
  6. Miroslav Harvan, nezávislý kandidát, číslo volebného obvodu: 1, poradové číslo: 6, počet platných hlasov 209,
  7. Ivan Pokoš, nezávislý kandidát, číslo volebného obvodu: 1, poradové číslo: 7, počet platných hlasov 167,
  8. MVDr. Vasil Černák, nezávislý kandidát, číslo volebného obvodu: 1, poradové číslo: 8, počet platných hlasov 164,
  9. Peter Pustaj, nezávislý kandidát, číslo volebného obvodu: 1, poradové číslo: 9, počet platných hlasov 163,
- vo veci zákonnosti volieb do orgánov samosprávy, volieb poslancov do obecného zastupiteľstva v obci Telgárt, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky žalobu o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

O d ô v o d n e n i e

1. Žalobou zo dňa 9.11.2022 doručenou Najvyššiemu správne mu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) dňa 10.11.2022 sa žalobca domáhal postupom podľa § 312a a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) preskúmania výsledkov volieb poslancov obecného zastupiteľstva obce Telgárt uskutočnených dňa 29.10.2022 a následne zrušenia rozhodnutia volebnej komisie a vyhlásenia za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. Označenie žalovaných bolo vykonané v súlade s ust. § 312d ods. 1 SSP.

2. V žalobných dôvodoch uviedol, že má dôvodnú pochybnosť o zákonnosti volieb poslancov do obecného zastupiteľstva vzhľadom na skutočnosť, že platná právna úprava v ust. § 171 ods. 8 zákona o podmienkach výkonu voleného práva ukladá kandidátovi ku kandidátnej listine pripojiť vlastnoručne podpísané vyhlásenie, ktoré obsahuje aj vyhlásenie, že nemá prekážky práva byť volený, pričom takouto prekážkou je v zmysle § 6 písm. b) zákona o podmienkach výkonu volebného práva právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin, ak odsúdenie nebolo zahladené. Platná právna úprava však neumožňuje miestnej volebnej komisii overiť pravdivosť písomného vyhlásenia kandidáta, že nemá prekážky práva byť volený v zmysle § 6 písm. b) zákona o podmienkach výkonu volebného práva, nakoľko zákon č. 330/2007 Z. z. o registri trestov a o zmene a doplnení niektorých zákonov jej neumožňuje získať odpis z registra trestov.

3. Žalobca ako nezvolený kandidát nemá inú možnosť ako si preveriť uvedené skutočnosti, preto žiada súd, aby v rámci súdneho konania preveril odpisy z registra trestov žalovaných v 1. - 9. rade, čím sa potvrdia, resp. odstránenie pochybnosti ohľadne zákonnosti volieb do obecného zastupiteľstva.

4. Ako ďalší žalobný dôvod s poukazom na právnu úpravu § 171 ods. 9 zákona o podmienkach výkonu volebného práva uviedol, že má podozrenie, že viacerí zo žalovaných v 1. - 9. rade majú na podpisových listinách nečitateľné údaje o voličoch, ktoré zákon ukladá ako povinné. Na základe popísaného podozrenie sa žalobca domnieva, že niektorí zo žalovaných v 1. - 9. rade nemuseli splniť zákonnú podmienku o predpísanom počte voličov zapísaných na podpisových listinách, nakoľko pre obec Telgárt bola podmienka mať zapísaných na podpisových listinách pre jedného kandidáta min. 100 voličov.

5. Najvyšší správny súd po zistení, že žaloba bola podaná žalobne aktívne legitimovaným subjektom v zmysle § 312c písm. a) SSP (žalobca ako kandidát na poslanca obecného zastupiteľstva získal vo voľbách 112 hlasov pri 603 odovzdaných hlasovacích lístkoch), v zákonnej desaťdňovej lehote v zmysle § 312e SSP, skúmal, či vzhľadom na uvedené dôvody sú splnené zákonné podmienky na meritórne prejednanie žaloby, alebo sú preukázané zákonné dôvody na zastavenie konania alebo odmietnutie žaloby.

6. Najvyšší správny súd pri posudzovaní podmienok pre ďalší procesný postup konal obdobne ako vo veci 13Svp/21/2022, v ktorej rozhodol dňa 6. decembra 2022. Vychádzal zo skutočnosti, že podľa § 312h ods. 2 SSP v znení účinnom od 18. novembra 2022 môže správny súd žalobu odmietnuť aj vtedy, ak je zrejmé, že aj keby dôvody uvedené v žalobe podľa § 312f písm. e) boli pravdivé, nebolo by možné žalobe vyhovieť. Toto ustanovenie nadväzuje na § 312f písm. e) SSP, podľa ktorého sa v žalobe musia okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť dôvody, pre ktoré žalobca napáda neústavnosť alebo nezákonnosť volieb s označením dôkazov. Z ustanovenia § 312h ods. 2 SSP a contrario vyplýva, že ak by prípadná (v konaní dokázaná) pravdivosť tvrdení uvedených v § 312f písm. e) SSP umožňovala žalobe vyhovieť, nemožno ju odmietnuť podľa citovaného ustanovenia, ale je nevyhnutné ju vecne prejednať. Pri postupe podľa § 312h ods. 2 SSP tak správny súd skúma, aký výhľad na úspech žaloby dávajú dôvody, ktoré žalobca v žalobe predniesol. Skúma teda, či uvedené dôvody sú prístupné dokazovaniu (teda či ich je možné verifikovať dokazovaním), či by toto dokazovanie mohlo viesť k záveru, že tvrdené dôvody spôsobujú nezákonnosť volieb, a či by táto nezákonnosť umožňovala vyhovieť žalobe, teda rozhodnúť niektorým zo spôsobov, ktoré sú predpokladané v § 312j ods. 2 SSP.

7. Z uvedeného výkladu je zrejmé, že kľúčovú úlohu pri rozhodovaní podľa § 312h ods. 2 SSP hrajú práve dôvody, ktoré žalobca uvedie v žalobe ako dôvody nezákonnosti a neústavnosti napadnutých volieb. Ak žalobcom uvedené dôvody sú také, ktoré vôbec nepreukazujú porušenie volebného alebo je vylúčené, aby na základe takéhoto dôvodu mohol správny súd rozhodnúť podľa § 312j ods. 2 SSP, potom sú splnené podmienky na odmietnutie takejto žaloby podľa § 312h ods. 2 SSP. Z účelu citovaného ustanovenia potom vyplýva, že dôvody neústavnosti a nezákonnosti uvedené v § 312f písm. e) SSP (povinnosť „tvrdenia“) musia byť dostatočne konkrétne skutkovo vymedzené tak, aby bolo zrejmé, pravdivosť akej konkrétnej skutočnosti sa má v následnom konaní dokazovaním preverovať. Len všeobecné tvrdenie o tom, že vo voľbách došlo k nezákonnosti alebo ich výsledok je nesprávny, nie je totiž prístupné žiadnemu konkrétnemu dokazovaniu. Takéto tvrdenie by bolo možné dokazovať len tak, že by správny súd v podstate zopakoval celý volebný proces. Taký výklad by navyše viedol k hodnotovému rozporu pri posudzovaní žalôb: žalobca, ktorý by opísal konkrétne, časovo a priestorovo ohraničené nedostatky volebného procesu, ktorých eventuálnu nepravdivosť možno zistiť už na základe samotnej žaloby a k nej pripojených dôkazov, sa ocitol v nevýhodnejšej pozícii než žalobca, ktorý by do svojej žaloby poňal len najvšeobecnejšie tvrdenia o neústavnostiach a nezákonnostiach, ktoré by bolo potrebné zisťovať len obsiahlou vyšetrovacou činnosťou správneho súdu.

8. Už ústavný súd vo svojej judikatúre vo volebných veciach podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky zdôrazňoval, že volebné súdnictvo je založené na príčinnej súvislosti medzi volebnou vadou a zložením zastupiteľského zboru a zároveň na vyvrátiteľnej domnienke, podľa ktorej volebný výsledok zodpovedá vôli voličov (porov., napr. uznesenie sp. zn. PL. ÚS 2/2019 a tam citovanú prejudikatúru). Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na žalobcovi, aby kvalifikovaným spôsobom označil skutočnosti, ktoré sú spôsobilé preukázať také intenzívne porušenie volebných zákonov, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, než aký bol uverejnený (v podobnom zmysle, napr. uznesenia sp. zn. PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 23/2017). Súd totiž v konaní vo volebných veciach nie je „vyšetrovacím orgánom“; jeho úlohou je zvážiť hodnovernosť a preukázateľnosť tvrdení sťažovateľa v kontexte s ďalšími okolnosťami a na tom základe rozhodnúť, či vykoná vo veci dokazovanie, alebo vyvodí právne závery len na základe tvrdení účastníka (porov. uznesenie sp. zn. PL. ÚS 66/2011). Funkcia súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahrádzať, prípadne dopĺňať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe všeobecne alebo špekulatívne formulovaných námietok bude súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (porov. uznesenia sp. zn. PL. ÚS 3/2010, PL. ÚS 22/2015, PL. ÚS 13/2019).

9. Z ustanovenia § 312a SSP vyplýva, že zmyslom a účelom konania o žalobe o neústavnosť a nezákonnosť volieb je zabezpečenie slobodnej súťaže politických síl. Táto súťaž sa však sama osebe nerealizuje v pojednávacích miestnostiach, či kanceláriách súdu, ale nachádza svoj výraz predovšetkým vo voľbách (porov. nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 19/98). Ak by sa nespokojnosť politických strán a hnutí, resp. nezávislých kandidátov zúčastnených na voľbách s volebnými výsledkami prejavila vždy po voľbách iniciovaním konania pred súdom, môže to viesť k spochybňovaniu zastupiteľskej demokracie a inštitútu volieb (v tomto zmysle uznesenie ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 85/07 alebo PL. ÚS 13/2019). Preto zásadne platí, že len domnienka nesprávneho výsledku volieb ako takého nemôže byť dôvodom zrušenia ich výsledkov (porov. uznesenia sp. zn. PL. ÚS 39/95, PL. ÚS 32/03, resp. už cit. PL. ÚS 85/07). Je na žalobcovi, aby v záujme meritórneho preskúmania žaloby uviedol konkrétne skutkové okolnosti, ktoré spochybňujú výsledky volieb a ktoré odôvodnene vyvolávajú pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú (boli) prejavom skutočnej vôle voličov (m. m. PL. ÚS 118/07). Zároveň je na žalobcovi, aby kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne, prípadne aspoň vysoko pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať také intenzívne porušenie volebného zákona, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, než bol uverejnený (m. m. PL. ÚS 3/2010).

10. V prejednávanej veci žalobca odôvodňuje svoju žalobu jedine svojim (ničím konkrétnym nepodloženým) podozrením o možnosti nezákonnosti výsledku volieb. V prvom rade namietal, že nakoľko platná právna úprava neumožňuje miestnej volebnej komisii overiť pravdivosť písomného vyhlásenia kandidáta, že nemá prekážky práva byť volený v zmysle § 6 písm. b) zákona o podmienkach výkonu volebného práva, je možné, že niektorí z kandidátov nespĺňajú zákonnú podmienku neexistencie prekážky práva byť volený, ktorou je v zmysle § 6 písm. b) zákona o podmienkach výkonu volebného práva právoplatné odsúdenie za úmyselný trestný čin, ak odsúdenie nebolo zahladené. Keďže on ako kandidát vo voľbách do obecného zastupiteľstva si to nemá reálnu možnosť overiť (vzhľadom na úpravu zákona o registri trestov), žiadal súd o preverenie odpisov z registrov trestov jednotlivých úspešných kandidátov na poslancov obecného zastupiteľstva.

11. K tejto požiadavke najvyšší správny súd uvádzam, že ju nepovažuje za dôvodnú, nakoľko žalobca spochybňuje zákonnosť výsledkov volieb bez toho, aby namietal nezákonnosť postupu volebnej komisie, resp. iné porušenie zákona alebo ústavy v súvislosti s vyhodnotením priebehu a výsledkov volieb. Jeho argumentácia sa obmedzila na vedenie skutočnosti, že postup v zmysle platnej právnej úpravy (podmienky na kandidovanie vo voľbách) mu ako neúspešnému kandidátovi neumožňuje preveriť skutočnosti, ktoré zo zákona neprináleží preverovať ani volebnej komisii, pričom za podstatné je treba považovať to, že zákonná úprava a následná judikatúra pripúšťajú preverovanie správnosti čestného vyhlásenia, preukazujúceho bezúhonnosť kandidáta až na základe riadne a včas uplatnených relevantných skutočností spôsobilých viesť k záveru, že po vykonanom preverovaní (obsah odpisu z registra trestov) je možné predpokladať nesplnenie zákonnej požiadavky bezúhonnosti, dôsledkom čoho je nezákonnosť vykonanej voľby. Súd v tomto kontexte zdôrazňuje povinnosť žalobcu uvádzať konkrétne okolnosti, výsledkom čoho je spochybniteľnosť konkrétnej voľby/volieb, čo je legitímny účel súdneho konania preskúmvajúceho zákonnosť a ústavnosť volieb. Účelom konania vo veci ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy nie je a rozhodne nemôže byť posudzovanie platnej zákonnej úpravy, s ktorou žalobca prejavil nespokojnosť.

12. Pokiaľ druhým žalobným dôvodom bolo vyslovenie ničím neodôvodnenej pochybnosti o tom, že niektorí zo žalovaných v 1. - 9. rade nemuseli splniť zákonnú podmienku o predpísanom počte voličov zapísaných na podpisových listinách, súd odkazuje na svoje vyššie uvedené závery o zákonných požiadavkách na označenie takých dôkazov, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne, prípadne aspoň vysoko pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať také intenzívne porušenie volebného zákona, ktoré by odôvodňovalo záver o inom legitímnom výsledku volieb, než bol uverejnený.

13. Najvyšší správny súd pripomína, že zákon č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva v § 171 dostatočne upravuje náležitosti kandidátnej listiny a v § 172 registráciu kandidátov pre voľby do obecného zastupiteľstva v súvislosti, s ktorými vykonáva svoje kompetencie a plní svoju funkciu miestna volebná komisia. V súvislosti s výkonom týchto kompetencií nebola ani len vyslovená žiadna námietka.

14. Žalobca podanou žalobou v podstate len bez ďalšieho spochybňuje bezúhonnosť úspešných kandidátov na poslancov a splnenie podmienky podpisových listín, ktoré primárne v rámci svojej kompetencie skúma miestna volebná komisia, voči činnosti ktorej nevzniesol žiadne výhrady. Jeho všeobecné tvrdenia vo forme vyslovených pochybností nijako nepreukazujú konkrétne porušenie volebného zákona a nemôžu byť samé osebe predmetom ďalšej verifikácie v konaní o vyslovenie neústavnosti a nezákonnosti volieb.

15. Za uvedených okolností by ani v prípade meritórneho prejedania nebolo možné žalobe vyhovieť. Je tak daný dôvod odmietnutia žaloby podľa § 312h ods. 2 SSP v znení účinnom od 18. novembra 2022.

16. Ako bolo vyššie uvedené, označenie žalovaných bolo uvedené v súlade s ust. § 312d písm. a) SSP, ktorý je formulovaný odlišne od ust. § 133 ods. 1 CSP. Vzhľadom na špecifickosť predmetu konania, spôsob

skončenia veci formou odmietnutia žaloby a z toho vyplývajúceho rozhodnutia o nepriznaní náhrady trov žiadnemu z účastníkov konania najvyšší správny súd v súlade so zásadou procesnej ekonómie nevyzýval žalobcu na doplnenie identifikačných údajov, na základe ktorých by bolo možné doručovať toto uznesenie každému zo žalovaných. Považoval za dostatočné vykonanie doručenia cestou spoločnej zásielky doručenej Obecnému úradu Telgárt, v kompetencii ktorého nepochybne je aj zabezpečenie odovzdania jednotlivých písomných vyhotovení uznesenia o odmietnutí žaloby riadne zvoleným členom obecného zastupiteľstva.

17. O trovách konania bolo rozhodnuté v zmysle § 170 písm. a) SSP.

18. Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 5:0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.